

ΣΔΕ ΔΕΛΤΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Γραμματισμός: Κοινωνικός-Σχολικό έτος 2021-2022

Εκπαιδευτής: Τάσος Σαμαρίδης

Η κοινωνία είναι ένα σχετικά μεγάλο και οργανωμένο σύνολο ανθρώπων που έχει διάρκεια στο χρόνο και διακρίνεται με βάση τον πολιτισμό του. Είναι ένα οργανωμένο σύνολο ατόμων και όχι ένα απλό άθροισμα, εφόσον μέσα από τις οργανωμένες σχέσεις τους οι άνθρωποι δημιουργούν τον πολιτισμό τους. Οι σχέσεις ατόμου και κοινωνίας είναι σχέσεις αλληλεπίδρασης

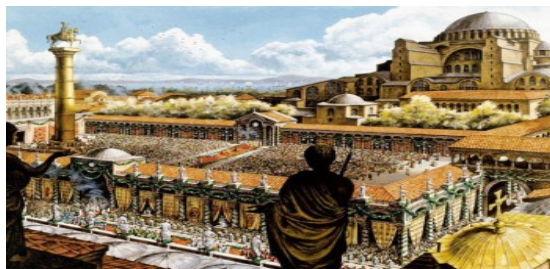
- έχει ένα δικό της πολιτισμό αλλά συγχρόνως δέχεται επιδράσεις από τις άλλες κοινωνίες
- έχει ένα δικό της τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας
- οργανώνεται με βάση συγκεκριμένους κοινωνικούς κανόνες και θεσμούς, όπως π.χ. η οικογένεια και το σχολείο
- αντιμετωπίζει κοινωνικά προβλήματα για τα οποία προωθεί λύσεις
- δέχεται επιδράσεις από τις άλλες κοινωνίες και μεταβάλλεται, δηλαδή αλλάζει με την πάροδο του χρόνου

Άσκηση

Να συμπληρώσετε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις:

νομοθεσία, οργανωμένο, πολιτισμό, δικαιώματα, υποχρεώσεις, σύνολο, πολιτικό, οικονομία, Σύνταγμα, νόμους, πολίτη, σταθερότητα, κοινωνικούς, εποχή, πολίτευμα

Η κοινωνία είναι ένα ανθρώπων, η συμπεριφορά των οποίων καθορίζεται από, κανόνες και θεσμούς που προκύπτουν από την ισχύουσα Η κοινωνία δεν παραμένει ίδια αλλά μεταβάλλεται σε κάθε Επίσης συνδέεται στενά με τον την και το σύστημα. Στην Ελλάδα τα και οι του ορίζονται από το γι αυτό και το κάθε χώρας διαμορφώνει την κοινωνία ώστε να υπάρχει

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ Πολίτευμα: Πολιτικό σύστημα που περιλαμβάνει το σύνολο των θεσμών σύμφωνα με το οποίο κυβερνάται μια χώρα ή μια πολιτεία. Ρυθμίζει τη οργάνωση της εξουσίας και τη θέση των πολιτών μέσα στο κράτος και στο ίδιο το πολιτικό σύστημα.

Κοινοβούλιο: Δημοκρατικά εκλεγμένο νομοθετικό σώμα

Σύνταγμα: Θεμελιώδης νόμος του Δημοκρατικού Πολιτεύματος από τον οποίο προκύπτει η νομοθεσία του κράτους σχετικά με την οργάνωση της εξουσίας, τη λειτουργία των θεσμών, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του πολίτη. Πρόκειται για σύνολο νόμων και διατάξεων που ρυθμίζει τις αρμοδιότητες μέσα στην εξουσία και διαχωρίζει τις λειτουργίες σε Εκτελεστική Νομοθετική και Δικαστική.

Συμβούλιο της Επικρατείας: Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο που ελέγχει τη νομιμότητα των διοικητικών πράξεων.

Ελληνικά εθνόσημα

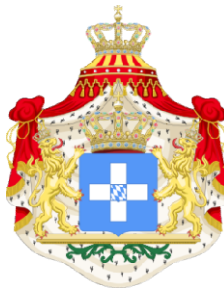
1974-σήμερα

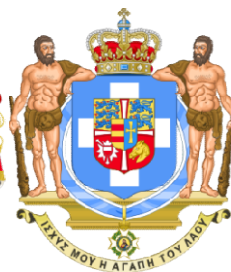
1822-1828

1828-1832

1832-1862

1863-1924

1924-1935

1935-1973

1973-1974

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση

Το εθνόσημο: α) είναι σήμα της Ελληνικής Δημοκρατίας β) συνδέεται με το πολίτευμα γ) συνδέεται με τις υπουργικές αποφάσεις και τα θεσμικά όργανα της κυβέρνησης δ) το α το β και το γ

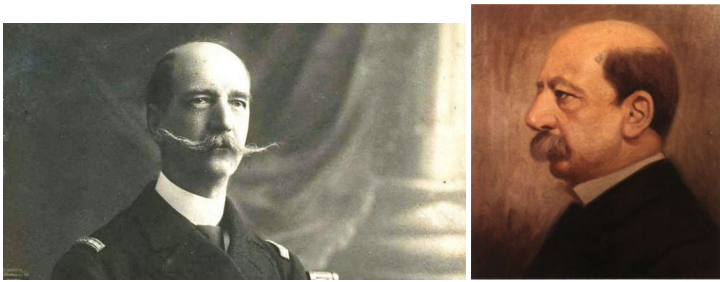
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ Προσωρινή Διοίκηση της Ελλάδος (1821-1828) Η Ελλάδα δεν είναι ακόμη αναγνωρισμένη ως κράτος καθώς μάχεται για την ανεξαρτησία της από την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Ελληνική Πολιτεία (1828-1831) Ο Κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας αναλαμβάνει μια κατεστραμμένη χώρα μετά από έναν εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα. Δίνεται έμφαση στην ανάπτυξη της οικονομίας και της παιδείας. Ιδρύονται σχολεία Εισάγονται νέα προϊόντα, ιδρύεται επίσης η πρώτη Εθνική Τράπεζα με έδρα την πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδας το Ναύπλιο. Το πρώτο ελληνικό νόμισμα της Ελλάδας είναι ο φοίνικας και αντικαθιστά το τουρκικό μέχρι τότε νόμισμα. Ιδρύεται το πρώτο ελληνικό νομισματοκοπείο με τη βοήθεια των μεγάλων δυνάμεων όσον αφορά το δάνειο και τις μηχανές δημιουργίας νομισμάτων. Επίσης δημιουργείται η Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων. Η περίοδος χαρακτηρίζεται από έντονες εσωτερικές διαμάχες και από διαρκή εμπλοκή ξένων δυνάμεων. Η Ελλάδα συνεχίζει τον αγώνα για να μεγαλώσει τα σύνορά της.

Βασίλειο της Ελλάδος (1833-1863) Ο πρώτος Βασιλιάς της Ελλάδος ήταν ο Όθων που ήρθε από τη Βαυαρία. Μέχρι να ενηλικιωθεί σχηματίστηκε επιτροπή αντιβασιλείας από τους Βαυαρούς που τον ακολούθησαν στην Ελλάδα. Ήταν περίοδος απόλυτης μοναρχίας και η αυταρχική βασιλεία του Όθωνα προκάλεσε εξεγέρσεις. Οι Έλληνες δεν είχαν κανένα ρόλο στην πολιτική ζωή της χώρας και ο ελληνικός λαός οδηγήθηκε σε επανάσταση με αποτέλεσμα την ψήφιση του Συντάγματος. Ειδικότερα, την 3^η Σεπτεμβρίου 1843, η Φρουρά των Αθηνών, με επικεφαλής το συνταγματάρχη Δημήτριο Καλλέργη και τον οπλαρχηγό της Επανάστασης Ιωάννη Μακρυγιάννη, εξεγέρθηκε και συγκεντρώθηκε στην πλατεία μπροστά από τα Ανάκτορα **απαιτώντας από το Βασιλιά Όθωνα την παραχώρηση Συντάγματος**. Ακολούθησε περίοδος Συνταγματικής μοναρχίας. Τελικά, με τις εξεγερμένες στρατιωτικές δυνάμεις ενώθηκε μεγάλο μέρος του πληθυσμού της μικρής πρωτεύουσας. Οι διαμαρτυρίες συνέχισαν να είναι έντονες με αποτέλεσμα την εκδίωξη του Όθωνα τον Οκτώβριο του 1862.

Γεώργιος Α' (1864-1913) Ψηφίζεται καινούριο Σύνταγμα ενώ οι Άγγλοι προσφέρουν τα Επτάνησα ως «δώρο» για το νέο Βασιλιά Γεώργιο. Η Ελλάδα αποκτά Βασιλευόμενη Δημοκρατία. Το 1881 προστέθηκε στην Ελλάδα και η Θεσσαλία. Ο Γεώργιος αναγκάστηκε να ακολουθήσει την άποψη του Χαρίλαου Τρικούπη σύμφωνα με την οποία η Ελληνική Κυβέρνηση πρέπει να έχει την εμπιστοσύνη της Βουλής και όχι την εύνοια του Βασιλιά.

Κωνσταντίνος Α' (1913-1917) Ο εθνικός διχασμός κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, ως αποτέλεσμα των συνεχών συγκρούσεων της πολιτικής ηγεσίας με το παλάτι, η μικρασιατική καταστροφή και η μεταβολή των γεωπολιτικών συνθηκών στη νοτιοανατολική Ευρώπη καθώς επίσης και η έλευση των προσφυγικών πληθυσμών στον ελλαδικό χώρο, οδήγησαν στην επανάσταση του Σεπτεμβρίου 1922 και τελικώς, στην εγκαθίδρυση αβασίλευτου δημοκρατικού πολιτεύματος. Με την αποφασιστική συμβολή του Αλεξάνδρου Παπαναστασίου, η «Δ' εν Αθήναις Συντακτική Συνέλευσις» κατήργησε, στη συνεδρίαση της 25ης Μαρτίου 1924, τον βασιλικό θεσμό και ανακήρυξε την αβασίλευτη δημοκρατία. Ακολούθησε περίοδος βασιλείας του Γεωργίου Β' με διαστήματα απομάκρυνσης και επιστροφής.

Η καθιέρωση της προεδρευόμενης κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και το Σύνταγμα του 1975

Με την αποκατάσταση της δημοκρατικής νομιμότητας, τον Ιούλιο του 1974, η Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας έθεσε ως πρώτο στόχο της την εδραίωση της Δημοκρατίας και επανέφερε εν μέρει σε ισχύ το Σύνταγμα του 1952, με εξαίρεση τις διατάξεις που αφορούσαν τον βασιλέα. Οι πρώτες ελεύθερες βουλευτικές εκλογές (17 Νοεμβρίου 1974) και το δημοψήφισμα για τη μορφή του πολιτεύματος (8 Δεκεμβρίου 1974), το οποίο απέβη υπέρ του πολιτεύματος της αβασίλευτης δημοκρατίας, ακολούθησε το Σύνταγμα του 1975. Το Σύνταγμα αυτό, μολοντί ψηφίσθηκε τελικώς μόνο από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία, συγκέντρωσε σταδιακώς κατά την εφαρμογή του την ευρύτερη δυνατή αποδοχή εκ μέρους των πολιτικών δυνάμεων της χώρας.

Να αντιστοιχίσετε τα παρακάτω πρόσωπα με τα ιστορικά γεγονότα

Ιωάννης Καποδίστριας	Παραχώρηση πρώτου Συντάγματος
Ελευθέριος Βενιζέλος	Κατάργηση βασιλευόμενης δημοκρατίας, Σύνταγμα 1975
Όθωνας	Εθνικός Διχασμός σύγκρουση με τον Πρωθυπουργό
Γεώργιος Α΄	Προσωρινή κατάργηση της Βασιλευόμενης Δημοκρατίας
Κωνσταντίνος Α΄	Εμπιστοσύνη της Βουλής προς την Κυβέρνηση
Κωνσταντίνος Καραμανλής	Πρώτη Κυβέρνηση του Ελληνικού Κράτους
Αλέξανδρος Παπαναστασίου	Σύγκρουση με το παλάτι και αιτία να υπάρξει αργότερα αβασίλευτη δημοκρατία

ΣΔΕ ΔΕΛΤΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ

Γραμματισμός: Κοινωνικός-Σχολικό έτος 2021-2022

Εκπαιδευτής: Τάσος Σαμαρίδης

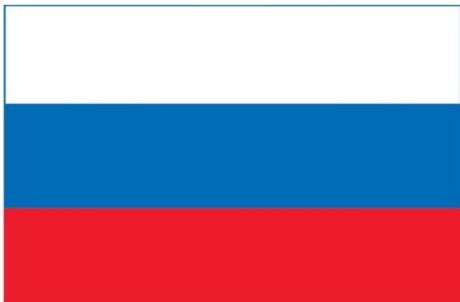
ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΗΜΙΠΡΟΕΔΡΙΚΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΒΑΣΙΛΕΥΟΜΕΝΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ

ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ

ΜΟΝΟΚΟΜΜΑΤΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ

ΣΔΕ ΔΕΛΤΑ

Γραμματισμός: Κοινωνικός-Σχολικό έτος 2021-2022

Εκπαιδευτής: Τάσος Σαμαρίδης

Άσκηση: Να αντιστοιχίσετε τα παρακάτω πολιτεύματα με τα χαρακτηριστικά τους. Στη συνέχεια να ταξινομήσετε τις παρακάτω χώρες.

α) Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία

β) Προεδρική Κοινοβουλευτική Δημοκρατία

γ) Ημιπροεδρική Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.....

δ) Βασιλευόμενη Δημοκρατία.....

ε) Συνταγματική Μοναρχία.....

στ) Απόλυτη Μοναρχία.....

1) Η κυβέρνηση και το κοινοβούλιο ασκούν εξουσία με το ρόλο του Βασιλιά να είναι συμβολικός δηλαδή να επικυρώνει νόμους, αποφάσεις και διατάξεις που αποφασίζονται από την κυβέρνηση

2) Ο Βασιλιάς ασκεί νομοθετική και εκτελεστική εξουσία χωρίς να περιορίζεται από το Σύνταγμα

3) Ο Πρόεδρος και ο Πρωθυπουργός έχουν μοιρασμένες αρμοδιότητες εκτελεστικής εξουσίας είτε εξίσου είτε ο ένας να έχει πιο κυρίαρχο ρόλο από τον άλλο

4) Συνταγματικό σύστημα που αναγνωρίζει τις πολιτικές και εκτελεστικές εξουσίες σε έναν αρχηγό του κράτους

5) Αρχηγός της κυβέρνησης είναι ο Πρόεδρος ο οποίος εκλέγεται από το λαό και ασκεί εξουσία. Η κυβέρνηση εξαρτάται από αυτόν

6) Αρχηγός της κυβέρνησης είναι ο Πρωθυπουργός με τον Πρόεδρο να έχει ρυθμιστικό ρόλο και περιορισμένες πολιτικές αρμοδιότητες

Ελλάδα, ΗΠΑ, Σαουδική Αραβία, Κύπρος, Ιταλία, Γαλλία, Ρωσία, Σερβία, Βέλγιο, Αγγλία, Ισπανία, Γερμανία, Αλβανία, Αυστρία, Μονακό, Λιχτενστάιν, Μαρόκο, Ιορδανία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Βραζιλία, Πορτογαλία

ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ Ελληνική Κυβέρνηση: συλλογικό όργανο που κατευθύνει και διαμορφώνει τη γενική πολιτική του κράτους ακολουθώντας το Σύνταγμα και τους νόμους. Αποτελείται από τον πρωθυπουργό και τους υπουργούς. Ασκεί εκτελεστική εξουσία καθώς εφαρμόζει νόμους, λαμβάνει πολιτικές αποφάσεις και διαχειρίζεται διοικητικά ζητήματα του κράτους.

Να αντιστοιχίσετε τα παρακάτω:

1) Πρόεδρος της Δημοκρατίας	A) Εκλέγεται από τη Βουλή των Ελλήνων και διευθύνει τις εργασίες του κοινοβουλίου, Συντονίζει τις διαδικασίες μέσα στη Βουλή και αναπληρώνει προσωρινά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας
2) Πρωθυπουργός	B) Λειτουργεί ως δεύτερος υπουργός, αντικαθιστά τον υπουργό και συμμετέχει στο Υπουργικό Συμβούλιο
3) Πρόεδρος της Βουλής	Γ) Είναι αρχηγός της Κυβέρνησης. Διασφαλίζει την ενότητα της Κυβέρνησης και κατευθύνει τις ενέργειές της, καθώς και των δημόσιων υπηρεσιών, για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής
4) Υπουργός	Δ) Εκλέγεται από τους ψηφοφόρους πολίτες ως μέλος πολιτικού κόμματος μέσα στο κοινοβούλιο. Έχει δικαίωμα λόγου και ψήφου σχετικά με αποφάσεις και νόμους
5) Αναπληρωτής Υπουργός	E) Ανώτατο πολιτειακό αξίωμα
6) Υφυπουργός	ΣΤ) Επικεφαλής αρμόδιος του υπουργείου
7) Βουλευτής	Z) Κυβερνητική υπηρεσία υπουργείου που εφαρμόζει αποφάσεις και ελέγχει την εφαρμογή των αποφάσεων αυτών μέσα σε κρατικές υπηρεσίες
8) Γενική Γραμματεία	H) Λειτουργεί με τις οδηγίες του Υπουργού και επικεντρώνεται σε κάποιο συγκεκριμένο τομέα του υπουργείου
9) Ανασχηματισμός	Θ) Αλλαγή προσώπων στα υπουργεία, πιθανή δημιουργία νέων υπουργείων, πιθανή κατάργηση ή μετονομασία
10) Υπουργικό Συμβούλιο	I) Όργανο του κράτους που αποτελείται από Υπουργούς και Αναπληρωτές Υπουργούς, λαμβάνει αποφάσεις με την αρχηγεία του Πρωθυπουργού.

Υπουργείο: ανώτατη κεντρική δημόσια υπηρεσία που καλύπτει έναν τομέα του κυβερνητικού έργου και έχει επικεφαλής έναν υπουργό. Ο Υπουργός επιλέγεται ως αρμόδιο πρόσωπο εμπιστοσύνης από τον Πρωθυπουργό της χώρας.

1) Υπουργείο Υγείας	A) Διοίκηση ενόπλων δυνάμεων (στρατού ναυτικού αεροπορίας) για την προστασία των εθνικών συνόρων και την ετοιμότητα της χώρας σε πιθανό κίνδυνο
2) Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων	B) Πολιτική που αφορά την τοπική αυτοδιοίκηση (Δήμοι Περιφέρειες), την οργάνωση των εκλογών, τη νομοθεσία περί ληξιαρχείων και δημοτολογίων, γενικότερα υποθέσεις του πολίτη
3) Υπουργείο Οικονομικών	Γ) Πολιτική απασχόλησης, ασφαλιστικών θεμάτων και αντιμετώπισης της ανεργίας
4) Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	Δ) Προϋπολογισμός κράτους δημόσια έσοδα και έξοδα
5) Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	E) Πολιτική διαχείρισης οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων που έχουν κέρδος
6) Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	ΣΤ) Πολιτική εκπαίδευσης, σχολικές- πανεπιστημιακές μονάδες, επαγγελματική εκπαίδευση
7) Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	Z) Ανάπτυξη συγκεκριμένου οικονομικού τομέα της Χώρας
8) Υπουργείο Εξωτερικών	H) Πολιτική ασφάλειας μετακινήσεων, προστασία δρόμων και ομαλή λειτουργία οδικού δικτύου
9) Υπουργείο Εσωτερικών	Θ) Διεθνείς σχέσεις, συνεργασία με άλλες χώρες, προστασία εθνικών συμφερόντων, διπλωματία
10) Υπουργείο Τουρισμού	I) Προστασία της υγείας του πληθυσμού, οργάνωση διοίκηση νοσοκομειακών μονάδων, πολιτική ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης

Να απαντήσετε σε κάθε πρόταση σωστό ή λάθος:

- 1) Κάθε υπουργείο έχει υποχρεωτικά Αναπληρωτή Υπουργό και Υφυπουργό Σ Λ
- 2) Ο Πρωθυπουργός τοποθετεί τους Υπουργούς στα υπουργεία Σ Λ
- 3) Σε έναν ανασχηματισμό δεν μπορεί ένας Υπουργός να παραμείνει στο ίδιο υπουργείο Σ Λ
- 4) Οι Υπουργοί πρέπει απαραίτητως να έχουν εκλεγεί ως μέλη του κοινοβουλίου Σ Λ
- 5) Ένα υπουργείο μπορεί να αλλάξει όνομα και αρμοδιότητες Σ Λ
- 6) Ο Πρόεδρος της Βουλής διορίζεται από τον Πρωθυπουργό Σ Λ

Να βάλεις σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση

Την εκτελεστική λειτουργία ασκούν:

α. Η Βουλή και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

β. Η Κυβέρνηση

γ. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Να χαρακτηρίσεις τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες, βάζοντας σε κύκλο το αντίστοιχο γράμμα (Σ για τις σωστές και Λ για τις λανθασμένες)

1. Το πολίτευμα σε ένα κράτος καθορίζει τον τρόπο οργάνωσης και άσκησης της κρατικής εξουσίας.	Σ	Λ
2. Στο πολίτευμα της Απόλυτης Μοναρχίας ο μονάρχης δεσμεύεται από κανόνες δικαίου που θέτει ο λαός.	Σ	Λ
3. Το Πολίτευμα της χώρας μας είναι Προεδρική Δημοκρατία.	Σ	Λ
4. Το Σύνταγμα που ισχύει σήμερα στη χώρα μας ψηφίστηκε το 1952.	Σ	Λ
5. Το Σύνταγμα είναι ο θεμελιώδης νόμος του κράτους	Σ	Λ
6. Στο Σύνταγμα περιγράφονται τα δικαιώματα των πολιτών καθώς και οι υποχρεώσεις τους.	Σ	Λ

Εκπαίδευση: ο ρόλος του σχολείου στην κοινωνία

Η εκπαιδευτική διαδικασία καλεί το παιδί, από τη νηπιακή ηλικία μέχρι και την εφηβεία, να περάσει ένα μέρος του χρόνου του με τους συνομηλίκους του και εκτός οικογενειακού πλαισίου. Η εκπαίδευση αποτελεί έναν από τους βασικούς, τυπικούς, φορείς κοινωνικοποίησης. Με την είσοδό του στο εκπαιδευτικό σύστημα, το παιδί εγκαταλείπει για πρώτη φορά τους κόλπους της οικογένειας, αναλαμβάνει ευθύνες και «δοκιμάζει» τα πρότυπα και τις συμπεριφορές που αφομοίωσε στο πλαίσιο της οικογένειας.

- μόρφωση ατόμου
- ανεξαρτοποίηση από το οικογενειακό περιβάλλον
- ανάληψη ευθυνών από το ίδιο το παιδί
- λήψη αποφάσεων από το ίδιο το παιδί
- συνεργασία με τους άλλους
- ελεύθερη έκφραση σκέψεων συναισθημάτων
- επαγγελματικός προσανατολισμός του ατόμου
- μετάδοση του πολιτισμού

Στις προβιομηχανικές κοινωνίες η σχολική εκπαίδευση ήταν μόνο για τους λίγους που είχαν χρόνο και χρήμα. Οι περισσότεροι άνθρωποι θεωρούσαν ότι η γραφή και η ανάγνωση δεν χρησίμευαν στην καθημερινή τους ζωή. Βασική προτεραιότητα είχαν οι καλλιέργειες και οι κατασκευές. Μέχρι και την εφεύρεση της τυπογραφίας, τα κείμενα ήταν σπάνια και ακριβά για το ευρύ κοινό. Η αυξανόμενη χρήση των εγγράφων (πχ νόμοι, έγγραφα διοίκησης επιχειρήσεων) δημιούργησε νέες ανάγκες στην κοινωνία. Άρχισε λοιπόν να εμφανίζεται η εκπαίδευση υπό μορφή διδασκαλίας μαθητών σε ειδικά διαμορφωμένα κτίρια.

Η επέκταση των πόλεων, η ανάπτυξη της βιομηχανίας και τα νέα επαγγέλματα, δημιούργησαν απαιτήσεις για εξειδικευμένη σχολική εκπαίδευση. Η απόκτηση γνώσης βασίζεται στη μάθηση θεμάτων που προέρχεται από τα μαθηματικά, τη φυσική, τη βιολογία και τη φιλολογία.

Το σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα διαμορφώθηκε στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης στις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Μέχρι και εκείνη τη χρονική περίοδο το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού δεν πήγαινε σχολείο. Απαραίτητες γνώσεις που πρέπει να μεταδώσει η εκπαίδευση είναι: ανάγνωση, γραφή, εκτέλεση υπολογισμών, γνώσεις για το κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον.

Η διάδοση της τεχνολογίας εισέρχεται σταδιακά στο πρόγραμμα της σχολικής εκπαίδευσης με τη χρήση υπολογιστών και πολυμέσων. Η χρήση ψηφιακών συσκευών αποτελεί

παράλληλα και κομμάτι του τρόπου διδασκαλίας των εκπαιδευτικών (εκπαιδευτικά βίντεο και παρουσίαση εικόνων μέσω Η/Υ, διαδραστικοί πίνακες).

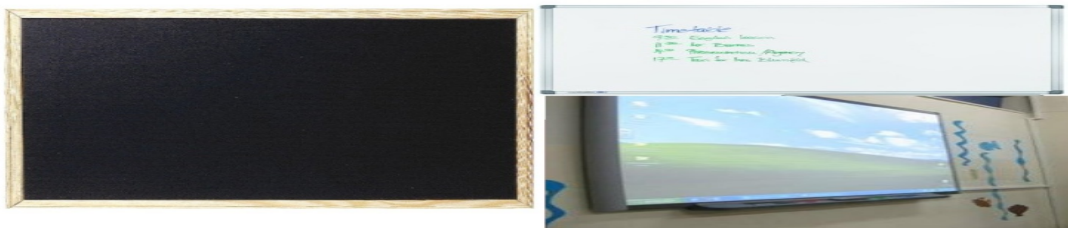
Οι σύγχρονες τεχνολογίες και οι γνώσεις που απαιτούνται για την εργασία σήμερα, προϋποθέτουν ένα βασικό επίπεδο εκπαίδευσης πολύ υψηλότερο από παλαιότερα. Η κοινωνία της πληροφορίας χαρακτηρίζεται εκτός των άλλων, από τη δυνατότητα γρήγορης συλλογής, αξιοποίησης, επεξεργασίας και μετάδοσης μεγάλου όγκου πληροφοριών.

Η Ελλάδα είναι η **πρώτη χώρα** που κατοχύρωσε το δικαίωμα στην δωρεάν παιδεία (Σύνταγμα 1864). Έχει κατοχυρωμένη την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση από το 1976.

Πίνακες

Πίνακας στα παλιά χρόνιαΣύγχρονοι πίνακες

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις:

κανόνες, οικογένεια, κοινωνικοποίηση, πρότυπα, προσωπικότητες, συμπεριφορά, χαρακτήρας, ευθύνες, μόρφωση,

Με την είσοδο στη σχολική εκπαίδευση ξεκινά η του παιδιού εκτός του οικογενειακού περιβάλλοντος. Το παιδί ως μαθητής αναλαμβάνει τις πρώτες του , ενώ έρχεται σε επαφή με άλλες Ο βασικός σκοπός της σχολικής εκπαίδευσης είναι η του ατόμου, μέσα σε ένα πλαίσιο που λειτουργεί με..... Παράλληλα, διαμορφώνεται ο και η του μαθητή σε συνδυασμό πάντα με τα που αποκτά από την

εμπόδια, ανισότητες, εξωσχολική, ανεργία, πολιτικό, επαγγελματικό προσανατολισμό, μεταρρυθμίσεις, οικονομική

Το σύστημα και η κατάσταση επηρεάζουν την εκπαιδευτική πολιτική μιας χώρας. Ακόμη και οι ανεπτυγμένες χώρες αντιμετωπίζουν..... στη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος. Σε πολλές κοινωνίες παρατηρούμε αυξημένη εκπαίδευση (πχ εκπαίδευση σε φροντιστήρια) και έντονες εκπαιδευτικές Επίσης, βασικό πρόβλημα είναι η δυσκολία στον των μαθητών, γεγονός που συνδέεται άμεσα με την αυξημένη Ανάλογα με τις εξελίξεις και τις αλλαγές που συμβαίνουν στην κοινωνία, η κυβέρνηση προχωρά σε

σταθερή, κοινωνία, αρχές δημοκρατίας, ισότητα, ανισότητες, πρόσβαση, διακρίσεις, πολιτισμό

Παρά τις ανισότητες που εμφανίζονται σε κάθε, η εκπαίδευση οφείλει να παραμένει στις της και να προάγει την ευκαιριών. Είναι απαραίτητο να εξασφαλίζεται ισότιμη για όλους, χωρίς να υπάρχουν σε βάρος αδύναμων κοινωνικών ομάδων. Επομένως, ο ρόλος της εκπαίδευσης είναι να αμβλύνει τις και να μεταδίδει τον

2. Να αντιστοιχίσετε τα παρακάτω:

Προβλήματα ανάγνωσης, γραφής και συγκέντρωσης (δυσλεξία, διάσπαση προσοχής)

Αδυναμία προσέλευσης στο χώρο του σχολείου λόγω απομακρυσμένης περιοχής

Υποβαθμισμένη συνοικία, έλλειψη κινήτρου

Έλλειψη υποστήριξης από την οικογένεια

Συνεχόμενες σχολικές αποτυχίες

Έλλειψη εξοπλισμού επικίνδυνα σχολικά κτίρια

Δυσκολίες στη χρήση της ελληνικής γλώσσας

Α. Γεωγραφική ανισότητα κίνδυνος πρόωρης εγκατάλειψης

Β. Άνιση διάθεση πόρων για την Παιδεία

Γ. Ανισότητα λόγω καταγωγής από άλλη χώρα

Δ. Προέλευση μαθητή από χαμηλά κοινωνικά στρώματα

Ε. Ανισότητα στην τοπική ανάπτυξη μιας περιοχής

Στ. Ανισότητα λόγω μαθησιακής δυσκολίας

Ζ. Κίνδυνος άνισης μεταχείρισης του μαθητή από τον εκπαιδευτικό

3. Να αντιστοιχίσετε τα παρακάτω:

Εκπαίδευση ενηλίκων

Βελτίωση πρόσβασης στην αγορά εργασίας

Αγωγή, μετάδοση τρόπων συμπεριφοράς

Εκπαίδευση μαθητών

Προετοιμασία για την είσοδο στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Επαγγελματική κατάρτιση

Καταπολέμηση αναλφαβητισμού κοινωνικού αποκλεισμού και περιθωριοποίησης

Οικογένεια και προσωπική ζωή

Η οικογένεια ως θεσμός υπάρχει σε όλες τις κοινωνίες. Δημιουργείται με το γάμο, ο οποίος προσδιορίζεται από το νόμο, τη θρησκεία και τις παραδόσεις της κάθε κοινωνίας. Στην Ελλάδα ο γάμος μπορεί να είναι θρησκευτικός ή πολιτικός.

Η μορφή της οικογένειας εξαρτάται από παράγοντες όπως το περιβάλλον, η παράδοση, ο χαρακτήρας της οικονομίας και της κοινωνίας ευρύτερα.

- εκτεταμένη οικογένεια
- πυρηνική οικογένεια
- μονογονεϊκή οικογένεια
- οικογένεια δεύτερου γάμου
- ελεύθερη συμβίωση (συγκατοίκηση χωρίς γάμο)

Οι οικογενειακοί θεσμοί (π.χ. συγγένεια, γάμος, οικογένεια) εξασφαλίζουν την αναπαραγωγή και τη φροντίδα των νέων μελών. Στο πλαίσιο των οικογενειακών σχέσεων το άτομο μαθαίνει τι είναι αποδεκτό και τι όχι, ταυτίζεται με ανθρώπους του περιβάλλοντός του, αποκτά την ικανότητα να δημιουργεί σχέσεις και, τελικά, συγκροτεί την προσωπικότητά του.

Παράλληλα άλλοι ειδικοί φορείς αναλαμβάνουν τις λειτουργίες της παραδοσιακής οικογένειας. Οι επιχειρήσεις την παραγωγή αγαθών, τα νοσοκομεία τη φροντίδα των ασθενών, οι οίκοι ευγηρίας τους ηλικιωμένους, τα σχολεία και τα κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης τη μετάδοση γνώσεων στους νέους.

Υπογεννητικότητα: οφείλεται σε διάφορους λόγους, όπως το υψηλό κόστος ανατροφής των παιδιών, η επαγγελματική καριέρα των συζύγων κ.ά.

Προσωπική ζωή: περιέχει επιλογές, δραστηριότητες και αποφάσεις που συνδέονται με το προσωπικό και οικογενειακό περιβάλλον (ερωτική ζωή, θέματα υγείας, διαφωνίες, τρόπος ζωής, επικοινωνία με συγγενείς και φίλους). Τάση για αυτονομία, επίλυση προσωπικών ή οικογενειακών προβλημάτων.

1. Περιγράψτε την έννοια της οικογένειας χρησιμοποιώντας τις λέξεις κλειδιά που έχετε εντοπίσει.

2. Ποιες είναι οι κυριότερες ευθύνες που υπάρχουν μέσα σε μια οικογένεια από το κάθε μέλος;

3. Ποιοι λόγοι καθιστούν ένα οικογενειακό περιβάλλον προβληματικό ή διαταραγμένο;

4. Να αντιστοιχίσετε τα παρακάτω:

Οικογένεια	κατάργηση της προίκας, ισοτιμία συζύγων, πολιτικός γάμος, αυτόματο διαζύγιο
Υπογεννητικότητα	φροντίδα επιμέλεια παιδιών
Κοινωνική κριτική	αναπαραγωγή, κοινωνικοποίηση, μεταφορά αξιών και προτύπων συμπεριφοράς
Προσωπική ζωή	υψηλό κόστος ανατροφής των παιδιών, επαγγελματική καριέρα των συζύγων
Γονική μέριμνα	σχόλια αρνητικά ή θετικά
Θεσμικές αλλαγές	αποφάσεις και επιλογές (ερωτική ζωή, θέματα υγείας, διαφωνίες, τρόπος ζωής, επικοινωνία με συγγενείς και φίλους)

Δε μπορώ, όχι, δε μπορώ να την υποφέρω πια!... Τι πληγή είν' αυτή που μου στείλες θε μου; Τι αμαρτίες έχω κάνει για να με τιμωρείς τόσο σκληρά; Ως πότε θα την έχω στην καμπούρα μου; Ως πότε θάμαι υποχρεωμένη να την ανέχομαι να βλέπω τη μούρη της, ν' ακούω τη φωνή της, ως πότε; Δε θα βρεθεί επιτέλους κανένας στραβός χριστιανός να την πάρει, ν' απαλλαγώ απ' αυτό το έκτρωμα της φύσεως που μ' άφησε ο πατέρας της για να μ' εκδικηθεί – που χαίρι και προκοπή να μη δουν εκείνοι που δε μ' άφησαν να κάνω την έκτρωση!...

Μα γιατί τους βλαστημάω; Δε ζούνε πια. Ούτε φταίν' εκείνοι. Φταίω εγώ που τους άκουσα. Σε τέτοια ζητήματα πρέπει ν' ακούει κανείς μόνο τον εαυτό του, κανέναν άλλον!... Όσο ήταν μικρή, παρηγοριόμουνα με την σκέψη πως, μεγαλώνοντας θ' άλλαζε. «Θ' αλλάξει!» έλεγα. «Θα στρώσει. Στο κάτω της γραφής, αργά ή γρήγορα, μια μέρα θα παντρευτεί. Θα τη φορτωθεί άλλος στην καμπούρα του». Μα δε βαριέσαι! Άδικα ήλπιζα. Όπως πάν' τα πράγματα, μου φαίνεται πως θα μείνει γεροντοκόρη. Και πώς να μη μείνει γεροντοκόρη τέτοια που είναι; Αχ, ας όψεται εκείνο το τέρας, η Ερασμία, που την κατέστρεψε με τις κατηχήσεις της. Ποιος άντρας θα γυρίσει, σας παρακαλώ, να την κοιτάξει ερωτικά έτσι που ντύνεται, έτσι που φέρεται, έτσι που μιλάει; Ποιος σοβαρός άνθρωπος θα δεχτεί να την κάνει μητέρα των παιδιών του μ' αυτές τις γελοίες ιδέες που έχει και με τις νευρώσεις που έχει; Θα μείνει δυστυχώς στο ράφι, και δεν ξέρω η έρμη ποια απ' τις δυο μας να λυπηθώ περισσότερο : Τον εαυτό μου ή εκείνην; Γιατί, ό,τι κι αν λέω, κακά τα ψέματα. Μάνα της είμαι και την πονάω.

Μα πονάω και τον εαυτό μου. Κάθε φορά που με συγχύζει, με τρελαίνει ο πόνος του έλκουσ. «Αφού σ' έκαν' ο θεός άσκημη», της λέω, «ντύσου τουλάχιστον λιγάκι πιο φανταχτερά, μπας και ξεγελάσεις κανέναν!» Μα δυστυχώς δε μού μοιασε ούτε σ' αυτό. Δε θέλω να πω πως είμ' όμορφη. Μα έχω αέρα. Ήξερα πάντα να ντύνομαι. Στην ηλικία της έπιανα πουλιά στον αέρα. Περνούσα και γύριζαν τα κεφάλια των ανδρών, όπως γυρίζουν τα ηλιοτρόπια στον ήλιο. Δεν ήμουν σαν κι αυτό το σαμιαμίδι! Ήθελα νά ξερα σε ποιον διάβολο έμοιασε. Σε μένα δεν έμοιασε, στη γιαγιά της δεν έμοιασε, στον παππού της καθόλου, στον πατέρα της ακόμα λιγότερο. Μπορεί νά ταν παλιάνθρωπος, μπορεί νά ταν αυτό που ήταν, αλλ' ήταν άνθρωπος του κόσμου. Ήταν όμορφος – πιο όμορφος απ' ό,τι έπρεπε...

Όχι, δεν είμαι όμορφη! Μα ξέρω να ζήσω. Ποια γυναίκα στην ηλικία μου θα βασιόταν τόσο καλά, όσο βασιέμαι εγώ; Όλες μου οι φίλες κι όλες μου οι συμμαθήτριες απ' τ' Αρσάκειο έχουν γεράσει. Τις βλέπω στο δρόμο και τρομάζω... «Ας πάνε τα παιδιά μου στους χορούς και στις διασκεδάσεις! Εγώ τά φαγα πια τα ψωμιά μου!» Μα το λένε, γιατί έχουν παιδιά που αξίζουν κάθε θυσία. Δεν έχουν τη Μαρία! Δεν ξέρουν τι θα πει νάχεις κόρη τη Μαρία, και γι' αυτό δεν τις αδικώ που με μέμφονται ότι ξαναπαντρεύτηκα, αντί να κοιτάξω να την παντρέψω. Δεν ξέρουν ότι την εποχή που απεφάσισα να κάνω το σάλτο να πάρω το

Θόδωρο, ζύγισα όλα τα υπέρ και τα κατά. Η Μαρία, είπα με το νου μου, είναι σαν το ναυαγό που πνίγεται... Αν κάνω πως πάω κοντά της να τη σώσω, θα με παρασύρει και μένα στον πάτο. Ας σωθώ εγώ τουλάχιστον, για να της δώσω καιρό να μεγαλώσει λιγάκι, να ωριμάσει κάπως. «Πάντρεψέ την» μου λεγαν όλες, «και να δεις πως θα γίνει αγνώριστη». Να την παντρέψω εγώ; Ανημποριά έχει να βρει μόνη της γαμπρό; Εμένα στην ηλικία της με φλερτάριζαν δέκα άντρες συγχρόνως. Όπου πήγαινα κρεμόντουσαν απ' τη φούστα μου. Σ' όποιον νά λεγα «σε παίρνω», θά τρεχε με τα τέσσερα!.. Πώς έκανα –θα μου πείτε– τη στραβωμάρα να πάω να πέσω απάνω στο Φώτη, αυτό είν' άλλη ιστορία. Προτιμώ να μην το θυμάμαι, γιατί συγχύζομαι περισσότερο. Ίσως –λέω καμιά φορά με το νου μου– νά τον γραφτό απ' το θεό να τον πάρω για να τραβήξω όσα τράβηξα. Γραφτό να γεννήσω αυτή τη Μέδουσα!... Άλλες πάλι φορές σκέπτομαι πως δε φταίει ούτε ο θεός, ούτε η μοίρα. Εγώ φταίω, κανείς άλλος! Ήμουνα πεισματάρα και πάτησα πόδι. Είπα «θα τον πάρω» και τον πήρα. Από ένα πείσμα.

1. Να περιγράψετε την ψυχική κατάσταση της μητέρας
2. Ποιες εκφράσεις της μητέρας δείχνουν τα συναισθήματα απέναντι στην κόρη της;
3. Ποιες διαφορές παρατηρούμε ανάμεσα σε μάνα και κόρη;
4. Στη δεύτερη παράγραφο να εντοπίσετε τον πιθανό λόγο που επηρέασε αρνητικά τη σχέση μεταξύ μάνας και κόρης.

Κοινωνικές Ομάδες-Κοινωνικοί ρόλοι

Η κοινωνία μεταφέρει σε κάθε μέλος της τον πολιτισμό της, επιδρώντας καθοριστικά στη διαμόρφωση της προσωπικότητας και της συμπεριφοράς του. Η γλώσσα, η θρησκεία, οι κανόνες που επικρατούν στην οικογένεια και στην ευρύτερη κοινωνία.

Κοινωνική ομάδα είναι ένα οργανωμένο σύνολο ατόμων, που επικοινωνούν, έχουν κοινούς σκοπούς και αποκτούν την αίσθηση του «εμείς», δηλαδή συνείδηση ότι αποτελούν ομάδα.

Τα κοινά ενδιαφέροντα ή τα κοινά οικονομικά ή επαγγελματικά συμφέροντα οδηγούν σε ένταξη σε αθλητικούς ή πολιτιστικούς Συλλόγους, σε πολιτικά κόμματα και νεολαίες, σε ομάδες πίεσης (Σωματεία, Οργανώσεις, Σύλλογοι).

Οι ομάδες διατηρούνται όταν:

- Εξυπηρετείται ο κοινός σκοπός
- Υπάρχει συνεργασία
- Υπάρχει συχνή επικοινωνία
- Υπάρχει οργάνωση και ομαδικότητα

Οι ομάδες διαλύονται όταν υπάρχουν:

- Διαφωνίες
- Αποτυχίες

Κάποιες κοινωνικές ομάδες καταργούνται και δημιουργούνται νέες.

Η συμπεριφορά που οφείλει να έχει το άτομο, επειδή κατέχει μια θέση σε μια κοινωνική ομάδα, προσδιορίζει τον κοινωνικό του ρόλο

Κάθε κοινωνική θέση συνδέεται με **κοινωνικούς ρόλους** και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις και δικαιώματα (οι διευθυντές, οι δάσκαλοι, οι γονείς ή οι πολίτες)

Οι παραδοσιακές κοινωνίες αφήνουν λιγότερα περιθώρια προσωπικής επιλογής στους τρόπους συμπεριφοράς από τις σύγχρονες δημοκρατικές κοινωνίες.

Επειδή το άτομο συμμετέχει σε κοινωνικές ομάδες και κατέχει διαφορετικές θέσεις, ασκεί και πολλούς ρόλους ταυτόχρονα. Συχνά, οι υποχρεώσεις που συνεπάγεται ένας ρόλος έρχονται σε σύγκρουση με τις υποχρεώσεις ενός άλλου. Το φαινόμενο αυτό ονομάζεται **σύγκρουση ρόλων**. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι ρόλοι του εργαζόμενου και του γονέα.

1. Να αντιστοιχίσετε τις παρακάτω ομάδες με τα χαρακτηριστικά τους.

Μουσικοχορευτικός-πολιτιστικός σύλλογος	A) κλίμα συνεργασίας και κατανόησης
Επαγγελματική οργάνωση	B) ενδιαφέρον για την τέχνη
Δημοτική παράταξη	Γ) διατήρηση της ελληνικής παράδοσης και της ιστορίας για τις νέες γενιές
Σχολική τάξη ενήλικων εκπαιδευομένων	Δ) επαφή με κρατικούς, φορείς υπερασπίζεται συμφέροντα
Θεατρική ομάδα	Ε) εκπροσωπεί θέσεις κατοίκων της περιοχής

2. Να συμπληρώσετε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις:

συμφέροντα, προσωπικό, ηγέτης, ενδιαφέροντα, καταγωγή, σκοπό

Οι κοινωνικές ομάδες αποτελούνται από άτομα τα οποία έχουν κοινό, κοινά και κοινά επαγγελματικά ή οικονομικά Σε κάποιες ομάδες όπως πχ πολιτιστικοί σύλλογοι, τα μέλη συνδέονται από κοινή Επίσης, ένα άτομο εντάσσεται σε μια ομάδα για να πετύχει κάποιο στόχο ή να αναδειχθεί ως

ηγεσία, αποτυχίες, συνεργασία, αμφισβήτηση, επικοινωνία, οργάνωση, διαφωνίες

Για την επιτυχία μιας ομάδας χρειάζεται, και **συχνή** μεταξύ των μελών της. Οι ομάδες εμφανίζουν προβλήματα όταν υπάρχουν,, ή έντονη προς τα πρόσωπα που βρίσκονται στην

απεργίες, πορείες, συμβούλιο, εκλογές, υπεράσπιση, εξουσία, αποφάσεις

Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις προσπαθούν να επηρεάσουν κυβερνητικές..... με σκοπό την συμφερόντων. Όταν το κρίνουν απαραίτητο προχωρούν σε και διαμαρτυρίας. Επίσης, ζητούν συναντήσεις με αρμόδια όργανα που βρίσκονται στην..... . Μετά από συγκεκριμένο χρονικό διάστημα πραγματοποιούν προκειμένου να προκύψει νέος πρόεδρος και να οριστεί νέο διοικητικό

3. Περιγράψτε το φαινόμενο της σύγκρουσης ρόλων για καθεμία από τις παρακάτω ιδιότητες.

Εργαζόμενος γονέας μέλος θεατρικής ομάδας

Αστυνομικός

Δημοσιογράφος

Εργάτης με πλήρη απασχόληση σε εργοστάσιο που είναι παράλληλα αγρότης και μαθητής ΣΔΕ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΒΙΝΤΕΟ

Berg, Peter. 2016. Deepwater Horizon. United States: Lionsgate.

Ποιες διαφορές παρατηρούμε στη συμπεριφοράς που εμφανίζουν οι εργαζόμενοι;

Να σχολιάσετε τη στάση που έχουν οι επικεφαλείς της επιχείρησης.

Ποιο είναι το γενικότερο νόημα της ιστορίας;